

2022 година

За община Варна туризмът продължава да има структуроопределящо икономическо значение. Рекреационните характеристики на района, наличието на минерални извори, културно-историческите и археологическите паметници, мрежата от защитени територии, съвременната материално-техническа база и добре развита инфраструктура създават положителни предпоставки за развитие, както на морския, така и на много други видове туризъм през цялата година. Варна вече не е дестинация само за ваканционен туризъм. Градът и комплексите „Златни пясъци“ и „Св. св. Константин и Елена“ предлагат отлични възможности за целогодишен здравен и медицински туризъм, а конгресният туризъм разширява дейността на луксозните хотели и в крилата на сезона, като превръща Варна и курортите край нея в предпочитани локации за международни конференции, конгреси и бизнес събития.

Така в началото на своя нов туристически век, Варна – лятната столица на България, тръгва по пътя на най-големият в страната център, който приема туристи през всички четири сезона. Това е и посоката на развитие, която следва Община Варна – съвременен подход в развитието на туристическата индустрия и активна маркетингова концепция, за да се наложи градът като престижна европейска дестинация за целогодишен туризъм.

През 2022г. се навършиха 50 години от откриването на прочутото златно съкровище от Варненския халколитен некропол, открито случайно при изкопни работи, и превърнало се в научна сензация като:

- най-чистото злато, сътворено от човешка ръка;
- най-старото технологично-обработено злато в света, по-древно поне с 1000 години от цивилизациите на Микена, Шумер, Месопотамия и Египет;
- най-голямата група от златни предмети, откривана до момента в света.

За отбелязване на юбилея е разработена цялостна програма с мероприятия, организирани от община Варна през цялата календарна година. Варненското съкровище като културен посланик на България по света беше и основен акцент във всички маркетингови активности на общинската администрация.

Варна - градът пазител на най-старото злато продължава да е един от най-големите туристически центрове в страната, посрещайки ежегодно стотици хиляди туристи.

2022 година беше изключително динамична от туристическа гледна точка: пандемия, постепенно отпадащи ограничения, начало на военен конфликт между Украйна и Русия, силно възстановяване на основни конкурентни на България пазари, и дестинация Варна регистрира един сложен, но по-успешен туристически сезон спрямо предходната 2021 г. като не прави изключение от общата картина на отрасъл „Туризм“.

Данни за туристически сезон 2022

Броят на пренощуващите лица за 2022 г. в категоризираните местата за настаняване на територията на община Варна, в т.ч. и прилежащите ѝ курортни комплекси е **896 934 души**, като по този показател се отчита **ръст от 28,90%** спрямо предходната 2021 г. Броят на пренощуващите българи е 290 907, а на пренощували чужденци- 606 027, като съотношението е 32,43,% към 67,57% в полза на чуждестранните туристи. С 3,91% се е увеличил броят на пренощуващите българи спрямо предходната година. 87 711 души от пренощуващите лица са настанени по Програма за настаняване на украински бежанци.

Реалният ръст при чуждестранните туристи на база пренощували лица е 24,63% спрямо 2021г.

Реализираните нощувки през годината са **5 951 185**, като бележат **ръст от 89,77 %** спрямо 2021г. Българските граждани са осъществили 826 590 бр. нощувки, или с 0,63 % по-малко спрямо нивата от 2021г. Реализираните нощувки по Програма за настаняване на украински бежанци са 2 464 214.

Броят на нощувките на чуждестранните туристи бележи ръст от 11,20 % спрямо нивата от 2021г.

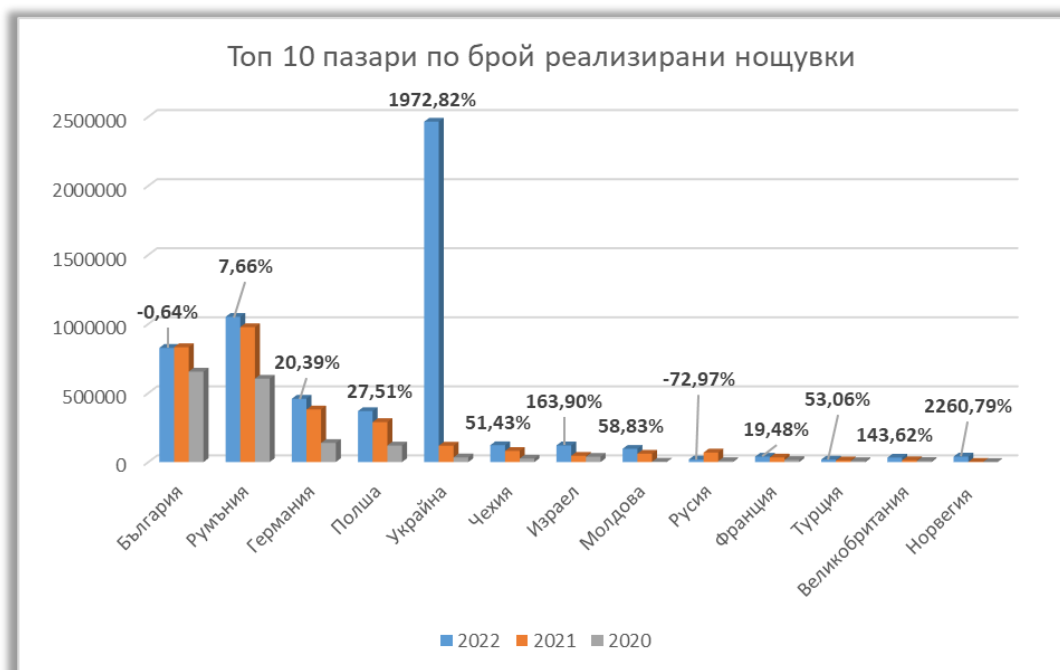
Изключвайки данните за настанените по програма украински бежанци и сравнявайки брой пренощували лица и реализирани нощувки за 2022 г. спрямо 2019 г., все още не са достигнати нивата от предпандемичната 2019 г., като възстановяването на база брой пренощували лица е на 81%, а реализираните нощувки са на 80%.

Реализирани нощувки по националност – топ 10:

Общо за 2020г.	1720632	Общо за 2021г.	3135957	Общо за 2022г.	5951185
България	654863	Румъния	976842	Украйна	2464214

Румъния	603779	България	831906	Румъния	1051640
Германия	138611	Германия	381005	България	826590
Полша	119734	Полша	289588	Германия	458685
Израел	38444	Украйна	118882	Полша	369252
Украйна	33899	Чехия	80793	Чехия	122347
Чехия	25468	Русия	69261	Израел	120724
Франция	15100	Молдова	60541	Молдова	96156
Великобритания	8231	Израел	45746	Норвегия	39803
Турция	7232	Франция	33105	Франция	39553

През 2022 г. първите четири пазара Румъния, България, Германия и Полша са изместени от Украйна (поради отчитането на реализираните по Програма нощувки в Единната система за туристическа информация), но запазват своите позиции. Румъния, Германия и Полша отчитат ръст, което се дължи на облекчените и отпаднали мерки за пътуване и съживяването на входящия туризъм и увеличаване на туристопотока от основни емитивни пазари. Въпреки това влиянието на близостта до военния конфликт оказва своето въздействие и темповете на възстановяване са по-слаби от тези през 2021г. Нощувките, реализирани от българи в абсолютни стойности са по-малко, но броят на туристите е по-голям спрямо предходната година, което означава, че са реализирани по-кратки престои в дестинацията.

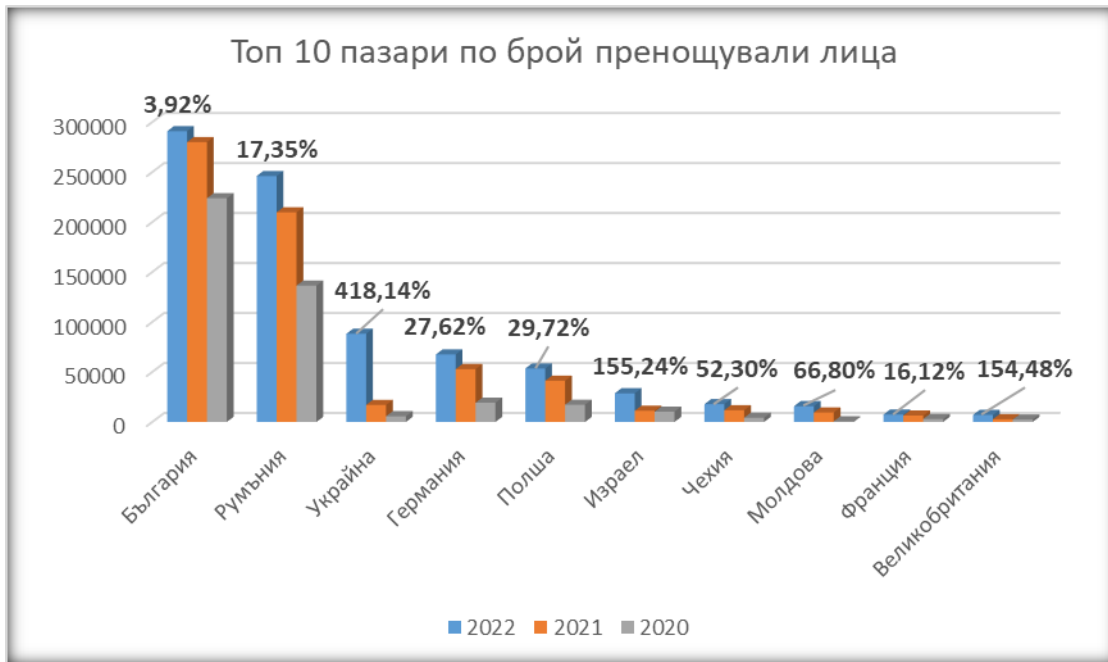

Топ 30 на туристическите пазари за дестинация Варна според преобладаващите лица:

		2022		2021		2020					
	Общо	896934	% дял	Общо	695836	% дял	Общо	441687	% дял		
1	България	290907	32,43	1	България	279942	40,23	1	България	223742	50,66
2	Румъния	245996	27,43	2	Румъния	209630	30,13	2	Румъния	136339	30,87
3	Украйна	88223	9,84	3	Германия	52903	7,60	3	Германия	19243	4,36
4	Германия	67517	7,53	4	Полша	41227	5,92	4	Полша	17251	3,91
5	Полша	53480	5,96	5	Украйна	17027	2,45	5	Израел	10302	2,33
6	Израел	28661	3,20	6	Чехия	11720	1,68	6	Украйна	5740	1,30
7	Чехия	17850	1,99	7	Израел	11229	1,61	7	Чехия	4220	0,96
8	Молдова	15824	1,76	8	Молдова	9487	1,36	8	Франция	3002	0,68
9	Франция	7425	0,83	9	Русия	8535	1,23	9	Турция	2899	0,66
10	Великобритания	7072	0,79	10	Франция	6394	0,92	10	Великобритания	2479	0,56
11	Турция	6452	0,72	11	Турция	4562	0,66	11	Русия	1752	0,40
12	Норвегия	5513	0,61	12	Белгия	4114	0,59	12	Италия	1336	0,30
13	Австрия	4881	0,54	13	Австрия	3707	0,53	13	Унгария	1165	0,26
14	Русия	4190	0,47	14	Литва	3480	0,50	14	Гърция	1077	0,24
15	Литва	4098	0,46	15	Великобритания	2779	0,40	15	Белгия	1054	0,24
16	Иран	4097	0,46	16	Естония	2734	0,39	16	Нидерландия	912	0,21
17	САЩ	3109	0,35	17	Италия	2392	0,34	17	Швейцария	851	0,19
18	Белгия	2900	0,32	18	Нидерландия	2269	0,33	18	Сърбия	807	0,18
19	Италия	2868	0,32	19	Унгария	1855	0,27	19	Молдова	596	0,13
20	Унгария	2693	0,30	20	САЩ	1752	0,25	20	Австрия	565	0,13
21	Дания	2633	0,29	21	Гърция	1683	0,24	21	САЩ	565	0,13
22	Нидерландия	2436	0,27	22	Дания	1633	0,23	22	Испания	541	0,12
23	Гърция	2433	0,27	23	Швейцария	1540	0,22	23	Литва	421	0,10
24	Сърбия	1855	0,21	24	Сърбия	1228	0,18	24	Ирландия	266	0,06
25	Швейцария	1782	0,20	25	Испания	1038	0,15	25	Люксембург	265	0,06
26	Швеция	1781	0,20	26	Словакия	849	0,12	26	Дания	238	0,05
27	Словакия	1655	0,18	27	Люксембург	654	0,09	27	Кипър	197	0,04
28	Естония	1654	0,18	28	Латвия	621	0,09	28	Словакия	189	0,04
29	Испания	1595	0,18	29	Швеция	588	0,08	29	Португалия	183	0,04
30	Латвия	915	0,10	30	Португалия	508	0,07	30	Швеция	173	0,04

Тенденциите в изменението на туристическото търсене към дестинация Варна по национални емитивни пазари по показателя „брой преобладаващи лица“ за последните години очертават като основни пазари за дестинацията Румъния, Германия, Полша, Чехия и Израел. Всички те отчитат следните ръстове в проценти за 2022г. спрямо 2021г. – Румъния- 17,35%; Германия- 27,62%; Полша- 29,72%; Чехия-52,30%; Израел-155,24%. Вътрешният пазар България отчита ръст от 3,92%.

С добра перспектива за разширение се очертават пазари като Молдова, Великобритания, Норвегия, Франция, Турция, Прибалтийските държави.

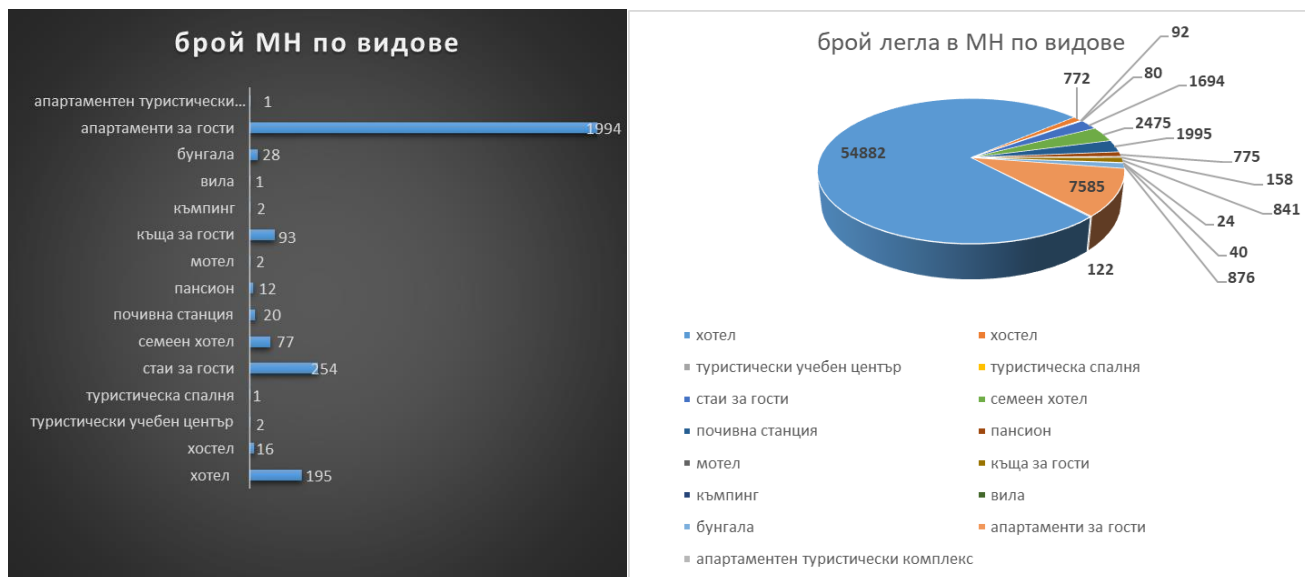
Средният престой на туристите в дестинация Варна е **4,31 дни** (без да се включва престоят по Програма за настаняване на бежанци, който е приблизително 28 дни), но следва да се отчете и разликата между средния престой на българи и чужденци – 2,84 дни спрямо 5,14 дни за пристигащите от други държави. За сравнение през 2021г. средният престой е 4,5 дни, за българи -2,97, а за чужденци 5,5 дни. Влияние оказват тенденциите за кратки уикенд и citybreak пътувания, повече пътувания за по-кратко и на по-кратки разстояния, възобновените MICE и бизнес пътувания.

Запазва се тенденцията основен фактор за развитие на туристическата индустрия в община Варна да са **чуждестранните туристи**, които формират **64% от туристопотока** и **76.3% от нощувките** в местата за настаняване, за сравнение през 2021г. същите формират 59,8% от туристопотока и 73,47% от нощувките в местата за настаняване.

На **Летище Варна** също беше отчетен ръст в броя на обслужените пътници. През 2022г. бяха обслужени общо **1 474 486** пътници, което е с **46,9% повече** в сравнение с 2021г., но все още далеч от рекордните нива за 2019 и 2018г. с над 2 млн. пътници. За сравнение през 2021г. бяха обслужени общо 1 003 792 пътници, което е с 63% повече в сравнение с 2020г. На първо място по брой са обслужените пътници от Германия - 473 хил. (+48%), следвани от България - 210 хил. (+21%), Великобритания -141 хил.(+73%), Австрия - 117 хил. (+70%), Полша - 101 хил. (+18%). Чехия и Израел са с над 70 хил. пътника, като първата е удвоила броя им спрямо предходната година, а втората дестинация го е увеличила повече от три пъти. По пазарен дял на Летище Варна Германия запазва водещата си позиция по брой на обслужените пътници с 31%, следвана от България - 17%, Полша и Великобритания с по 8%, Австрия с 7%. Изпълнени са полетни програми на 55 авиокомпании до 89 дестинации. Водещите дестинации от Варна са били: София, Лондон, Виена, Берлин и Тел Авив. Четири нови за Летище Варна авиокомпании са започнали да летят от/до Летище "Варна". Обслужени са 8359 редовни и 1999 чартърни самолетодвижения. Най-голям брой чартърни полети са обслужвали дестинациите: Катовице, Лайпциг, Варшава, Дюселдорф и ХанOVER.

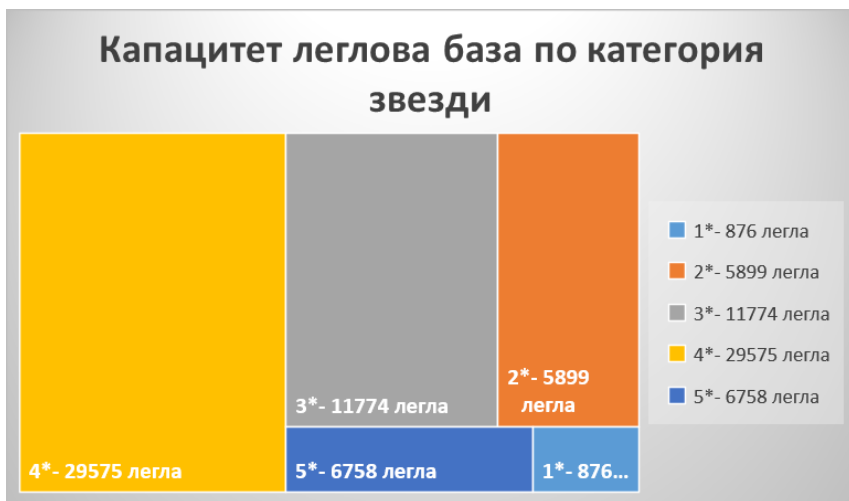
Към 31.12.2022г. по данни от Единната система за туристическа информация на територията на община Варна са функционирали **2 698 места за настаняване** с общ капацитет **72 411 бр. легла** (за сравнение

през 2021г. 1 860 места за настаняване с общ капацитет 68 712 бр. легла), със следната структура по вид и леглови капацитет:

Увеличението спрямо предходната година в общия брой на места за настаняване и легловата база се дължи основно на увеличени брой апартаменти и стаи за гости.

Видно е, че основен дял от капацитета на легловата база, над 75% е съсредоточен в хотелите, въпреки че апартаментите за гости са почти 74% от всички места за настаняване. Именно хотелите формират основна заетост, дял от приходите от нощувки и туристически данък. Почти 50% от броя на категоризираните хотели са висококатегорийни, а 66,2% от легловата база е в 4 и 5- звездни хотели. Висококатегорийните хотели, които заемат най-голям относителен дял на база капацитет, са концентрирани в туристическите комплекси, като най-голям дял има к.к. „Златни пясъци“, следвани от к.к. “Св.Св.Константин и Елена“.

Сходно е разпределението според категория и при предпочитанията за отсядане в място за настаняване на туристите.

Община Варна разполага с многообразна по вид, капацитет и категория база за настаняване и може да удовлетвори различни предпочитания на туристите, както и е в състояние да реагира на изменящите се потребителски изисквания в условията на динамично изменяща се пазарна среда.

Апартаментите за гости, регистрирани по Закона за туризма са все по-успешни конкуренти на по-големите леглови бази на хотелите при предлагането на качествена туристическа услуга и привличат потребителското търсене, а големият брой апартаменти и стаи за гости са предпоставка за развитие и популяризиране на индивидуалните пътувания и на резервациите през онлайн базирани платформи.